

אביב הגיע פסח בא מערך שיעור לכיתה ב'

שיעור 1 – מהי הגדה של פסח?

מטרות

- הכרות עם רעיון ומצוות העברת המסר מדור לדור.
- הבנת המילה 'הגדה' והקשר שלה לציורי העברת המסר.
- הכרות עם ההגדה של פסח.

מהלך

1. קריאת הפסוק, פירושו והבנת הציוריו שבו. נכתוב על הלוח את הפסוקים ונשאל:
והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים. (שמות י"ג, ח')

- מה צריך לעשות כל אחד/ת מישראל?
- מה צריך להגיד לבן? מדוע חשוב להגיד לבן?
- מתי צריכים לקיים את המצווה?

ג ויאמר משה אל-העם זכור את-היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא יהוה אתכם מזה ולא יאכל חמץ. ... ה והיה כי-יביאך יהוה אל-ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבوسی אשר נשבע לאבותיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את-העבדה הזאת בחדש הזה.

- מדוע חשוב שכשבני ישראל יגיעו לארץ ישראל יספרו לבניהם על יציאת מצרים?
- איזו סכנה צופה התורה ברגע שיגיעו לארץ?
- ציווי זה נאמר בעיצומן של ההכנות לבריחה ממצרים, לפני מכת בכורות. מדוע עוסקים ה' ומשה במה יגידו בני ישראל לבניהם בדורות הבאים דווקא ברגע הזה? מה מעידה בחירה זו על חשיבות המצווה?

2. פירוש המילה 'הגדה'

נכתוב את המילה 'הגדה' על הלוח, ונשאל - אילו מילים מזכירה מילה זו? מה הקשר בין המילה 'הגדה' לפסוקים שקראנו מספר שמות?

3. נכתוב על הלוח משפט מההגדה ונשאל:

בכל דור ודור חזב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. (הגדה של פסח)

- מה, אם כן, תפקיד ההגדה וסדר פסח? למה אנחנו מקיימים אותו?

נספח למורה

הגדה (ויקי מילון)

שורש נגד

1. דבר שאדם מגיד, אומר, לאדם אחר; סיפור שאדם מספר לאדם אחר.
 2. בפרט: הדברים שההורים מצווים להגיד לילדיהם בליל פסח, הכוללים את סיפור יציאת מצרים ('הגדה של פסח').
- המילה 'הגדה' היא שם פעולה של הפועל הגיד, שהוא פועל בבניין הפעיל מהשורש נגד. יש מפרשים מן 'נגד' בארמית במשמעות משיכה, עפ"י הדרשות שמושכים ליבו של אדם.

בהקשר של פסח, המצווה לספר ביציאת מצרים בליל פסח נאמרה בפסוק "והגדת לבנך ביום ההוא לאמור: בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים" (שמות יג ח); ומכאן, קיום מצווה זו נקרא הגדה, וגם הדברים שאומרים כאשר מספרים ביציאת מצרים נקראים בשם הגדה.

ליל הסדר – (ויקיפדיה 'פסח')

מצווה לספר בליל הסדר לילדים (ואם אין ילדים לספר להם, מספרים זה לזה) את אירועי יציאת מצרים על פי קובץ מדרשים ואמרות חז"ל, שהיום נקרא "הגדה של פסח", כדי לקיים את מצוות סיפור יציאת מצרים. המטרה היא להעביר את המורשת ואת הזיכרון לדור הבא, כחלק ממצוות "והגדת לבנך", המכוונת ללילה זה, ולכן הסדר מכוון לילדים.

שיעור 2 – איך יודעים שבא אביב?

מטרות

- הכרות עם מאפייני עונת האביב בטבע.
- הכרות עם הטבע בסביבת בית הספר.
- פעילות חווייתית המפעילה מגוון חושים.
- חיבור בין מושגים תאורטיים הקשורים בחג האביב לחוויות ותחושות שהאביב מעלה.

תיאור הפעילות

1. **נצא לאתר בסביבת ביה"ס שיאפשר מרחב בטוח וצמחיה טבעית.** ננחה את התלמידים/ות להתפזר בשטח ולהפעיל את חושיהם באופן מאומץ למספר דקות:
 - מה אתם רואים? אילו צבעים שולטים?
 - מה אתם שומעים?
 - מה אתם מריחים?
 - מה אתם מרגישים? (חוש המישוש, טמפרטורה, מגע)

נתאסף ונשמע מהתלמידים/ות מה ראו, שמעו, הריחו והרגישו.
2. **עיתונאים/ות צעירים/ות** - נחלק את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה תהיה קבוצת כתבים/ות של עיתון טבע עולמי. על הקבוצה לתאר את עונת האביב במילים וציור. ניתן לחלק תפקידים בקבוצה או בין הקבוצות, כל אחד/ כל קבוצה צריכים לתאר תחום אחר.
 - א. פריחה – אילו פרחים פורחים? אילו צבעים יש לפרחים? אילו צורות יש לפרחים?
 - ב. עצים ושיחים – מה מצב העצים? איך הם נראים? האם יש להם עלים, פריחה, פרי?
 - ג. בעלי חיים – אילו בעלי חיים רואים/ שומעים? מה הם עושים?
 - כל קבוצה תחליט מה תכניס לכתבה, ותדווח לכל הכיתה.
 - אפשר לבקש מכל קבוצה לצלם צילומים ולבחור צילום אחד שמשקף את האביב).

שיעור 3 – היום אתם יוצאים בחודש האביב

מטרות

- הכרות עם התייחסויות לחג הפסח בטקסט המקראי.
- הכרות עם מקור השם 'חג האביב' לחג הפסח.
- הבנת הקשר שבין החג הטבעי, והחקלאי לחג ההיסטורי.

המהלך מבוסס על קריאת קטעי מקורות ושאלות על כל קטע.

יציאת מצרים (שמות י"ג)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם, זְכוֹר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים, כִּי בַחֲזֶק יָד, הוּצֵאתָ יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה; וְלֹא יֹאכַל, חֶמֶץ. ד הַיּוֹם, אַתֶּם יֹצְאִים, בַּחֲדָשׁ, הָאָבִיב. ה וְהָיָה כִּי-יִבְיֵאֵךְ יְהוָה אֶל-אֶרֶץ הַפְּנִיעָנִי וְהַחֲתִי וְהָאֲמָרִי וְהַחֲוִי וְהַיְבוּסִי, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב, וְדָבָשׁ; וְעַבַדְתָּ אֶת-הָעַבְדָּה הַזֹּאת, בַּחֲדָשׁ הַזֶּה. ו שִׁבְעַת יָמִים, תֹּאכַל מִצַּת; וּבַיּוֹם, הַשְּׁבִיעִי, חֵג, לַיהוָה. ז מִצּוֹת, יֹאכַל, אֶת, שִׁבְעַת הַיָּמִים; וְלֹא-יֵרָאֶה לְךָ חֶמֶץ, וְלֹא-יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֵר--בְּכָל-גִּבְלֶךָ.

- מה מצווה משה על העם? (לזכור)
- מתי בני ישראל יוצאים ממצרים? מה מציין את הזמן? (חודש האביב, העונה)

חג הפסח – חג האביב (שמות כ"ג)

יָד שְׁלֹשׁ רְגָלִים, תִּחַג לִי בַשָּׁנָה. טו אֶת-חַג הַמִּצּוֹת, תִּשְׁמַר--שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת פֶּאֶשֶׁר צִוִּיתֶךָ לְמוֹעֵד חֲדָשׁ הָאָבִיב, כִּי-בו יֵצְאתָ מִמִּצְרַיִם; וְלֹא-יֵרָאוּ פָנֶי, רִיקָם. טז וְחַג הַקִּצִּיר בַּפּוֹרִי מַעֲשִׂיךָ, אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה; וְחַג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה, בְּאֶסְפֹּךְ אֶת-מַעֲשִׂיךָ מִן-הַשָּׂדֶה. יז שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, בַּשָּׁנָה--יֵרָאֶה, כָּל-זְכוּרְךָ, אֶל-פָּנָי, הָאֵדֶן יְהוָה.

- אילו חגים מוזכרים בקטע? מה משותף להם? (פסח, שבועות, סוכות. עליה לרגל)
- כיצד מכונה פסח? כיצד מכונים שבועות וסוכות? (חג המצות, חג הקציר, חג האסיף)
- מהו תיאור הזמן של כל חג? מה משותף לתיאורי הזמן? (פסח – חודש האביב, שבועות – ביכורי מעשיך, סוכות – בצאת השנה באספך. זמן החג נקבע על פי הטבע והחקלאות)

שמור את חודש האביב (שמות ל"ד, דברים ט"ז)

יח אֶת-חַג הַמִּצּוֹת, תִּשְׁמֹר—שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתָךְ, לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב :כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב, יֵצְאֶת מִמִּצְרָיִם. (שמות ל"ד)
א שְׁמֹר, אֶת-חֹדֶשׁ הָאָבִיב, וְעֲשֵׂיתָ פֶסַח, לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב, הוֹצִיאָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרָיִם—לַיְלָה.

- מה הציווי בשני הפסוקים? מה מילת הציווי? (שמור, תשמור)
- מה הסיבה בגללה מצווה לשמור את החג דווקא באביב? (כיוון שיציאת מצרים התרחשה באביב)
- נסו לחשוב מדוע חשוב להתייחס לעונה של החג? (להזכיר את האירוע כפי שהתרחש; באביב ישנה אפשרות לצאת החוצה, לעלות לרגל לבית המקדש; באביב ישנה תחושה של התחדשות בטבע ואצל האדם)

שיעור 4 – האח הידרד אביב היום – שירי אביב

מטרות

- הכרות עם שירי אביב ושירי חג.
- לימוד המאפיינים הייחודיים של האביב כפי שהם מופיעים בשירים.

מהלך

1. נשמיע את השירים ונציג את המילים.
 - [ניצנים נראו בארץ / שיר השירים](#)
 - [פנה הגשם / מתתיהו שלם](#)
 - [איך יודעים שבא אביב / דתיה בן דור](#)
 - [מצעד האביב / אורה זיטנר](#)
2. נחלק את התלמידים/ות לקבוצות. על הקבוצה למצוא ולסמן בשיר ביטויים המאפיינים את האביב.

